

Số: 01/2025/QĐDS-VDS

Phú Thọ, ngày 08 tháng 9 năm 2025

**QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự**

TOÀ ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 9 - PHÚ THỌ

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Lê Minh Hoàng

Thư ký phiên họp: Bà Vũ Phương Anh - Thư ký Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ tham gia phiên họp:
Ông Phan Anh - Kiểm sát viên.

Ngày 08 tháng 9 năm 2025, tại trụ sở Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 27/2025/TLST-VDS ngày 06 tháng 6 năm 2025 về việc “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự”, theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 02/2025/QĐST-VDS ngày 27 tháng 8 năm 2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* Bà Đỗ Thị X, sinh năm 1951; địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (địa chỉ cũ: TDP Đ, thị trấn H, huyện T, tỉnh Vĩnh Phúc), có mặt.

- *Người bị yêu cầu:* Chị Trần Thị H, sinh năm 1979; địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (địa chỉ cũ: TDP Đ, thị trấn H, huyện T, tỉnh Vĩnh Phúc), vắng mặt.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:*

+ Anh Trần Trường G, sinh năm 1971; địa chỉ: Tổ C, N, thành phố H, tỉnh Hà Giang. Chỗ ở hiện nay: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (địa chỉ cũ: TDP Đ, thị trấn H, huyện T, tỉnh Vĩnh Phúc), vắng mặt.

+ Chị Trần Thị H1, sinh năm 1974; địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (địa chỉ cũ: TDP Đ, thị trấn H, huyện T, tỉnh Vĩnh Phúc), vắng mặt.

+ Anh Trần Văn C, sinh năm 1976; địa chỉ: Thôn M, xã T, tỉnh Phú Thọ (địa chỉ cũ: TDP M, thị trấn H, huyện T, tỉnh Vĩnh Phúc), vắng mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Trong đơn yêu cầu đề ngày 09 tháng 5 năm 2025 và các lời trình bày tiếp theo trong quá trình giải quyết việc dân sự, người yêu cầu bà Đỗ Thị X trình bày: Bà là mẹ đẻ của chị Trần Thị H, sinh năm 1979; địa chỉ tại Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ.

Chị Trần Thị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh, chị H được vợ chồng bà (gồm bà Đỗ Thị X và ông Trần Văn H2, nay ông H2 đã chết) và các anh chị em chăm sóc, nuôi dưỡng từ nhỏ, đến nay chị H đang sống cùng bà. Hiện nay bà vẫn đang là người trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng chị H.

Do chị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh, vẫn đi lại được nhưng không tự sinh hoạt được, mọi hoạt động sinh hoạt hàng ngày như ăn uống, tắm giặt, vệ sinh đều cần sự giúp đỡ của người khác. Chị H không thể nhận thức được các vấn đề trong cuộc sống.

Hiện nay, chị H là đối tượng khuyết tật nặng, có sổ điều trị ngoại trú tâm thần, đã điều trị thuốc vào khoảng những năm 2005, nhưng đến nay chị đã chấm dứt dùng thuốc điều trị do điều trị không có kết quả, chị H thuộc đối tượng chính sách, được Nhà nước trợ cấp hàng tháng.

Nay bà yêu cầu Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ tuyên bố chị Trần Thị H bị mất năng lực hành vi dân sự và đề nghị Tòa án xác định người giám hộ đồng thời là người đại diện theo pháp luật của chị Trần Thị H là bà Đỗ Thị X, sinh năm 1951, địa chỉ tại Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (là mẹ đẻ chị Trần Thị H).

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan anh Trần Trường G, chị Trần Thị H1, anh Trần Văn C cùng trình bày: Anh, chị là anh trai, chị gái ruột của chị Trần Thị H. Chị Trần Thị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh, chị H được bố mẹ và các anh chị em chăm sóc, nuôi dưỡng từ nhỏ, đến nay chị H đang sống cùng bà Đỗ Thị X (là mẹ đẻ của các anh chị và cũng là mẹ đẻ của chị H). Hiện nay bà X vẫn đang là người trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng chị H.

Do chị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh, vẫn đi lại được nhưng không tự sinh hoạt được, mọi hoạt động sinh hoạt hàng ngày như ăn uống, tắm giặt, vệ sinh đều cần sự giúp đỡ của người khác. Chị H không thể nhận thức được các vấn đề trong cuộc sống.

Hiện nay, chị H là đối tượng khuyết tật nặng, có sổ điều trị ngoại trú tâm thần, đã điều trị thuốc vào khoảng những năm 2005, nhưng đến nay chị đã chấm dứt dùng thuốc điều trị do điều trị không có kết quả, chị H thuộc đối tượng chính sách, được Nhà nước trợ cấp hàng tháng.

Nay bà X có đơn yêu cầu Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ tuyên bố chị Trần Thị H bị mất năng lực hành vi dân sự. Quan điểm của các anh, chị cũng giống như quan điểm của bà X đó là đề nghị Tòa án tuyên bố chị H mất năng lực hành vi dân sự và đề nghị Tòa án xác định người giám hộ đồng thời là người đại diện theo pháp luật của chị Trần Thị H là bà Đỗ Thị X, sinh năm 1951, địa chỉ tại thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (là mẹ đẻ chị Trần Thị H)

Tại bản nhận xét của ông Nguyễn Hữu C1 (Trưởng thôn Đ, xã T) và ông Nguyễn Văn C2, ông Nguyễn Văn L (hàng xóm gần nhà chị H) nhận xét: Chị Trần

Thị H là con gái của ông Trần Văn H2 (đã chết) và bà Đỗ Thị X, chị H có anh trai là anh Trần Trường G, anh Trần Văn C và có chị gái là chị Trần Thị H1. Do ở gần nhà chị H nên các ông, bà được biết chị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh, được bố mẹ và các anh chị em chăm sóc, nuôi dưỡng từ nhỏ. Hiện nay bà X (mẹ chị H) đang là người trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng. Do chị H bị khuyết tật nặng bẩm sinh nên không đi học, không biết lao động, chỉ ở nhà được mẹ chăm sóc. Chị H không tự sinh hoạt được, mọi hoạt động sinh hoạt đều cần sự giúp đỡ của người khác. Chị H không thể nhận thức được các vấn đề trong cuộc sống. Hiện nay, chị H là đối tượng khuyết tật nặng, được Nhà nước trợ cấp hàng tháng.

Tại Kết luận giám định pháp y tâm thần số 52/KLGĐ ngày 23/8/2025 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc kết luận đối với chị Trần Thị H như sau: Ý thức tỉnh, không tiếp xúc được; Cảm giác bẩm sinh; Cảm xúc: Không ổn định, vẻ mặt ngây ngô, hần học từng lúc và cảm xúc thay đổi; Rối loạn hành vi tác phong, đi lại nhiều không mục đích; Xu hướng gây hấn xung quanh; Trí tuệ kém phát triển; Ăn ngủ kém, thể trạng gầy bé; Không khai thác được thông tin gì từ đối tượng; Triệu chứng, hội chứng về tâm thần: Hội chứng chậm phát triển tâm thần mức độ nặng; Hội chứng rối loạn tâm thần (rối loạn hành vi, rối loạn cảm xúc); Hội chứng suy nhược cơ thể; Cảm giác bẩm sinh; Rối loạn giấc ngủ. Kết luận chung: Trần Thị H bị bệnh chậm phát triển tâm thần mức độ nặng có rối loạn hành vi - cảm xúc (F72 - Theo phân loại bệnh Quốc tế lần thứ 10 năm 1992 về các rối loạn tâm thần và hành vi). Hiện tại Trần Thị H bị mất năng lực hành vi dân sự.

- Ý kiến của đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ tại phiên họp sơ thẩm: Trong quá trình giải quyết việc dân sự và tại phiên họp Thẩm phán, Thư ký và đương sự thực hiện đúng quy định của Bộ luật tố tụng dân sự; Tòa án xác định đúng quan hệ pháp luật, tư cách của người tham gia tố tụng, thực hiện đầy đủ các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự và bảo đảm thời hạn chuẩn bị xét phiên họp cũng như chuyển hồ sơ cho Viện kiểm sát nghiên cứu.

- Về giải quyết vụ việc: Đề nghị áp dụng các Điều 22, 47, 48, 49, 53, 57, 58, 59, 136 của Bộ luật dân sự; khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 361, 369, 370, 371, 372, 376, 377 và Điều 378 của Bộ luật tố tụng dân; Nghị quyết số: 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

+ Chấp nhận đơn yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của bà Đỗ Thị X đối với chị Trần Thị H.

Tuyên bố: Chị Trần Thị H, sinh năm 1979, địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ mất năng lực hành vi dân sự.

+ Xác định bà Đỗ Thị X, sinh năm 1951, địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (mẹ chị H) là người giám hộ đồng thời là người đại diện theo pháp luật của chị Trần Thị H. Bà Đỗ Thị X được thực hiện các quyền và nghĩa vụ dân sự của người giám hộ theo quy định của Bộ luật dân sự.

+ Đề nghị giải quyết về lệ phí giải quyết việc dân sự theo quy định của pháp luật.

NHẬN THẤY:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp và căn cứ vào kết quả tại phiên họp, Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ nhận định:

[1] Về thẩm quyền giải quyết: Bà Đỗ Thị X có đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Trần Thị H (là con gái bà Đỗ Thị X) mất năng lực hành vi dân sự. Chị Trần Thị H có hộ khẩu thường trú tại thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ. Căn cứ vào khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35; điểm a khoản 2 Điều 39 của Bộ luật tố tụng dân sự thì việc dân sự yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ.

Tại phiên họp, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là anh Trần Trường G, chị Trần Thị H1 và anh Trần Văn C đều vắng mặt nhưng đã có đơn đề nghị vắng mặt tại phiên họp, vì vậy Tòa án tiến hành phiên họp vắng mặt anh G, chị H1 và anh C theo quy định tại Điều 367 Bộ luật tố tụng dân sự.

[2] Về nội dung yêu cầu: Bà Đỗ Thị X và chị Trần Thị H có quan hệ là mẹ con. Căn cứ vào các tài liệu có trong hồ sơ được Tòa án thu thập trong quá trình giải quyết việc dân sự đều thể hiện: Chị Trần Thị H là người khuyết tật nặng bẩm sinh, không nhận thức được, không giao tiếp được. Hiện nay đang được bà Đỗ Thị X chăm sóc, nuôi dưỡng. Chị H không tự sinh hoạt được, mọi hoạt động sinh hoạt hàng ngày như ăn uống, tắm giặt, vệ sinh đều cần sự giúp đỡ của người khác. Chị H thuộc đối tượng chính sách, nay đang được Nhà nước trợ cấp xã hội hàng tháng.

Theo yêu cầu của bà X, Tòa án nhân dân Khu vực 9 - Phú Thọ đã ra Quyết định trưng cầu giám định số 52/2025/QĐ-TCGD ngày 16 tháng 6 năm 2025 để trưng cầu giám định tại Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc thực hiện giám định sức khỏe tâm thần đối với chị H. Tại kết luận giám định sức khỏe tâm thần số 52/KLGĐ ngày 23/8/2025 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc kết luận đối với chị H như sau: Ý thức tỉnh, không tiếp xúc được; Cảm xúc bẩm sinh; Cảm xúc: Không ổn định, về mặt ngây ngô, hần học từng lúc và cảm xúc thay đổi; Rối loạn hành vi tác phong, đi lại nhiều không mục đích; Xu hướng gây hấn xung quanh; Trí tuệ kém phát triển; Ăn ngủ kém, thể trạng gầy bé; Không khai thác được thông tin gì từ đối tượng; Triệu chứng, hội chứng về tâm thần: Hội chứng chậm phát triển tâm thần mức độ nặng; Hội chứng rối loạn

tâm thần (rối loạn hành vi, rối loạn cảm xúc); Hội chứng suy nhược cơ thể; Câm điếc bẩm sinh; Rối loạn giấc ngủ. Kết luận chung: Trần Thị H bị bệnh chậm phát triển tâm thần mức độ nặng có rối loạn hành vi - cảm xúc (F72 - Theo phân loại bệnh Quốc tế lần thứ 10 năm 1992 về các rối loạn tâm thần và hành vi). Hiện tại Trần Thị H bị mất năng lực hành vi dân sự.

Xét yêu cầu của bà Đỗ Thị X thấy rằng: Ngày 26 tháng 5 năm 2025 bà X có đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố chị H mất năng lực hành vi dân sự và đề nghị Tòa án xác định bà X (mẹ chị H) là người giám hộ, đồng thời là người đại diện theo pháp luật của chị H. Xét thấy, lời khai của người yêu cầu, những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan, nhận xét của Trưởng thôn, hàng xóm chị H phù hợp với kết luận giám định pháp y tâm thần số: 52/KLGĐ ngày 23/8/2025 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc đối với chị Trần Thị H kết luận hiện tại chị Trần Thị H bị mất năng lực hành vi dân sự. Do vậy, việc bà Đỗ Thị X yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Trần Thị H mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ, phù hợp với quy định tại Điều 22 Bộ luật dân sự nên cần được chấp nhận.

Đối với yêu cầu của bà Đỗ Thị X về việc đề nghị Tòa án xác định bà X (mẹ chị H) là người giám hộ đồng thời là người đại diện theo pháp luật cho chị Trần Thị H. Xét thấy bà X có đầy đủ năng lực hành vi dân sự và là sự tự nguyện của bà X nên cần chấp nhận

[3] Lệ phí việc dân sự sơ thẩm: Bà Đỗ Thị X là người cao tuổi, thuộc đối tượng được miễn lệ phí theo quy định tại Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Do vậy, bà X không phải chịu lệ phí việc dân sự.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Áp dụng các Điều 22, 47, 48, 49, 53, 57, 58, 59, 136 của Bộ luật dân sự; khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 361, 369, 370, 371, 372, 376, 377 và Điều 378 của Bộ luật tố tụng dân; Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận đơn yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của bà Đỗ Thị X đối với chị Trần Thị H.

- Tuyên bố: Chị Trần Thị H, sinh năm 1979, địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ mất năng lực hành vi dân sự.

- Bà Đỗ Thị X, sinh năm 1951, địa chỉ: Thôn Đ, xã T, tỉnh Phú Thọ (mẹ chị H) là người giám hộ, đồng thời là người đại diện theo pháp luật của chị Trần Thị

H. Bà Đỗ Thị X được thực hiện quyền, nghĩa vụ dân sự cho chị Trần Thị H theo quy định của pháp luật.

2. Lệ phí giải quyết việc dân sự sơ thẩm: Bà Đỗ Thị X không phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự.

3. Người yêu cầu có quyền kháng cáo quyết định trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày ra quyết định, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt có quyền kháng cáo quyết định trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định. Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày ra quyết định./.

Nơi nhận:

- VKSND Khu vực 9 - Phú Thọ;
- THADS tỉnh Phú Thọ;
- UBND xã Tam Dương;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- Lưu HS, VP.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Lê Minh Hoàng